

Melyik Petőfi Sándor Jánosról szeretnék most megemlékezni, és kiknek a nevében?

Miután az a megtiszteltetés ért, hogy személyes vonatkozásban szólhatok a professzor úrról, arról az emberről szeretnék megemlékezni, akit önzetlenül szerettünk, és akinek talán mi is élvezhettük a szeretetét.

Az első közvetett találkozásunk barátaim révén történik, akik egy ócska Trabanttal járnak meg tanár úr olaszországi egyetemét és otthonát, majd egy langyos kőbányai sör mellett beszélnek arról, hogy hát Nyugaton ez van: fogad bennünket, és tényleg rendes órákat tart, és még borozni is elvisz, és még a várost is megmutatja. Én meg csak ámuldozom. Akkoriban bizonyára érteni véltem azt a fogalmat, hogy tehetséggondozás, de hogy az igazi, a valós tartalmát nem ismertem, az egészen biztos. És persze, hogy nem Nyugatról és nem Olaszországról volt ott szó, hanem róla. Mert neki a diákokkal és a fiatalokkal való foglalkozás nemcsak természetes, hanem fontos is volt.

És az első valós találkozás: Petőfi S. János barátján, tanítványán, igazi technikai szerkesztőjén keresztül, előbb egy rendezvényen, majd egy szűk lakótelepi lakásban, és el sem hittem: Petőfi János nálunk, és bármennyire is igyekszünk őt a középpontba állítani, nem megy, mert úgy tud a középpontban lenni, úgy tudja maga köré vonni az embereket, hogy csak egy lesz a beszélők közül: igaz, ez az egy a legösszefogottabb, a legrendezettebb, a legizgalmasabb.

Egy másik konferencia megnyitására várva, ülünk egy rossz automatakávé mellett és aggodalmaskodva kérdezem: *János, szerinted ezt érteni fogják?* És ő megnyugtatóan válaszolja: *te csak mondd nyugodtan, én érteni fogom.* És úton hazafelé, egészen a lakásáig kérdez, rendszerez, kiegészít, példákat hoz, összefoglal, magyaráz, és ismét visszakérdez, és újra és újra azt tapasztalom, hogy számára nemcsak az fontos, hogy őt megértsék, hanem az is, hogy ő értsen mindent, mert szeretett végére járni a dolgoknak.

Szemeszterniyó előadás, csak neki szervezve, egy órában. *Sok – mondja, – és miért csak én? Szóljatok hozzá ti is. Legyenek korreferátumok, és nekem bőven elég fél óra.* Kitaláljuk a rendezvény címét: Szemiotika: jelet hagyni – mikor megtudja, jön a válasz: *bár már megírtam az előadásomat, de ha ez a főcím, küldöm az új változatot.* Majd miután elküldjük neki a miénket, alaposan elolvassa, és elküldi előadásának harmadik verzióját. Nem direktben javít bennünket, de beleveszi a sajátjába azt, amiben azért benne van: *szerintem ezt ti így gondolhattátok.* Mert János mindig finoman tudott hozzáértő kritikát megfogalmazni. És mindig mindenki megkaphatta tőle a konvenciókon való felülemelkedés lehetőségét.

Egy elhibázott szervezési koncepció szerint egy időben két konferencia: az egyik a főépületben, a nagyok és hivatalosok számára, a másik a tanszékünkön, a diákjainknak. Egy sajátos fordított nap: előadjuk nekik azt, ami a szívünk csücske, de nem tananyag: érdekességek a nyelvészet világából. János, ahogy véletlenül tudomást szerez erről, azonnal dönt: *Én is ott leszek.* És délután valóban átszökik, és ott ül nálunk az első sorban. Itt van az akkor készült fénykép, vitathatatlanul élvezi, figyel, mosolyog, sőt nevet, de nem szól hozzá, viszont utána ezt mondja: *ha ezt előre tudom, előadtam volna én is – és itt mond egy matematikai problémát, ami évtizedeken keresztül izgatta és kereste rá a választ: Legalább újragondolhattam volna, mert egyébként nincs rá időm – mondja mosolyogva.*

Nekünk soha egyetlen egy szóval sem méltatta tevékenységét, soha nem beszélt arról, hogy ő mit adott a tudománynak, viszont minden egyes személyes találkozásunkkor elmondta: jól érzi magát közöttünk, értékeli, ahogy tesszük a dolgunkat, és minden egyes okos szava újra és újra felülírta érzékelhető fizikai erőtlenségét, és újra és újra elbűvölt bennünket szellemi és lelki frissességével.

A bizalmasság, a bensőségesség, a meghittség érzését adta minden egyes találkozásunkkor, műveltséget, sokoldalúságot, emberi gazdagságot adott minden megnyilvánulásával.

Maradandó jelet hagytaál bennünk, Sándor.

Tóth Szergej